

L'anell dels nibelungs

R. Wagner

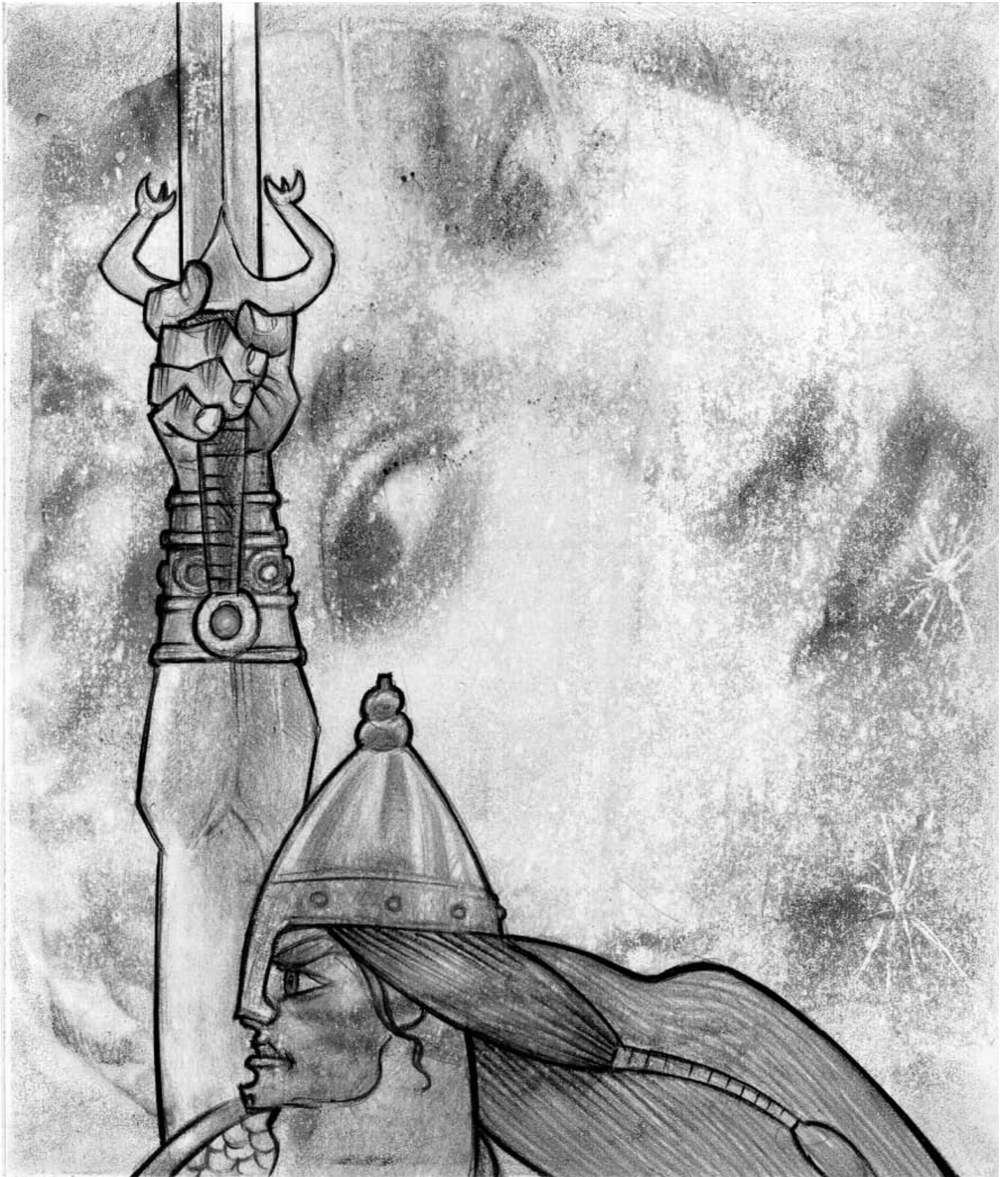
Adaptació de

Joaquim Carbó

Propostes didàctiques

Elaborades per

Maria Viu

L'ANELL DELS NIBELUNGS

DESCRIPCIÓ

Autor: *Richard Wagner*

Adaptació: *Joaquim Carbó*

Il·lustracions: *Francesc Santana*

Edicions Bromera / Alzira, 2004

Col·lecció: «L'ELEFANT», núm. 7

Format: 13 × 20,5 cm, 120 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 12 anys. A una història extreta de l'emocionant mitologia nòrdica s'afeg la perícia d'un narrador avesat a escriure per a infants i joves, que ha aconseguit expressar amb paraules planeres, però belles, un argument complex i ric. A més d'això, l'aparició de personatges profunds i contradictoris mostra tots els matisos de la naturalesa humana.

RESUM ARGUMENTAL

Alberic i Mime són dos germans que pertanyen a la raça dels nibelungs i que, com tots els de la seua raça, viuen al cor de la terra, en coves fosques. Els dos són personatges sense escrúpols, però mentre que Alberic és un ésser sinistre que ha estat capaç de furta l'or del tresor que custodiaven les filles del Rin, gràcies a l'ajuda d'un anell i un elm màgic, Mime sobreviu com a ferrer, envejant la riquesa del seu germà i tenint compte de Sigfrid, un xiquet de la raça dels herois que no sap quins són els seus orígens, i que no coneix la por.

Tanmateix, aquesta vida, d'alguna manera rutinària, canvia quan Alberic rep la visita del déu Wotan disfressat de vell vianant, el qual mitjançant un estratagema el desposseeix de totes les riqueses, l'elm i l'anell màgics, per a donar-los a Fafner i Fassolt, dos gegants als quals havia promés una gran recompensa per construir el Walhalla, el palau on havien de descansar els herois durant tota l'eternitat. Tanmateix, Alberic té temps de maleir tots aquells que posseïsquen l'anell.

Sigfrid creix fort, just i valent i, a mesura que es fa gran, descobreix que la seua família no pot ser el nan Mime, a qui no s'assembla gens i el qual sempre li ha amagat els seus orígens. Busca al bosc l'estima que no troba a la cova, i s'entrena amb els animals com ho faria un guerrer. Però, en realitat, és fill de Sigmund i Siglinda, de la família de Wotan, que havien caigut en desgràcia als ulls dels déus, i d'això s'assabenta per Wotan, que es presenta de nou disfressat de vell vianant. I també s'adona que Mime posseeix Nottung, l'espasa invencible forjada pel seu pare que s'havia trencat en xocar contra la llança del déu.

Sabedor de totes aquestes noves, Sigfrid repara Nottung i ix a buscar Brunilda, una valquíria que es troba presonera en un alt cim, envoltada de flames, per haver ajudat el pare de Sigfrid. El jove, enamorat de Brunilda pel que sap de la valquíria i que no coneix la por, inicia un camí seguit per Mime, al llarg del qual trobarà les filles del Rin, el gegant Fafner convertit en drac, i el palau del noble Gunter i la seua germana Guttrune. Si matar el drac el fa quasi invencible, al palau dels germans troba Haguen, fill d'Alberic i desitjós de venjar son pare. Aquest, coneixedor del fet que Guttrune està enamorada de Sigfrid, la convenç perquè done un beuratge al jove perquè oblide Brunilda. Gràcies al beuratge, tot es capgira, i és Gunter qui es casa amb Brunilda, que finalment descobreix l'engany quan ja és massa tard.

Sigfrid mor a mans de Haguen, però torna l'anell a les filles del Rin abans de morir. Haguen es llança a l'aigua per a recuperar

la joia maleïda, però mor ofegat. Al castell dels germans, pene-dits tots d'haver tret profit de l'heroi, expliquen a Brunilda com s'havien esdevingut els fets, i aquesta recupera el cos del jove i el porta al Walhalla perquè hi descanse en pau.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

El tema dels nibelungs, i en general la mitologia germànica, és potser una de les tradicions menys conegudes pel públic en ge-neral. Tots hem sentit parlar alguna vegada de les valquíries, però son poques les persones capaces d'explicar alguna de les històries que formen aquesta riquíssima tradició. En aquest cas s'ha rescatat una part de la versió de Richard Wagner, i l'autor de l'adaptació s'ha centrat en la vida d'un dels personatges més interessants i atractius: Sigfrid.

Des d'aquest punt de vista, és interessant acostar als adoles-cents les històries que encisaven les civilitzacions d'antany i que els ajudaven a explicar-se el món. Per això, sempre té una gran rellevància proporcionar als infants i als joves narracions proce-dents de la mitologia perquè, a banda de la indubtable qualitat narrativa, són un reflex del pensament d'aquelles generacions.

El tema principal de *L'anell dels nibelungs* és la puresa de l'heroi i la recerca de la justícia, però la lectura de l'obra també ens dóna la possibilitat de reflexionar, en companyia dels alumnes, sobre molts altres temes, atés que els personatges són una galeria de caràcters ben diferents. A més, les situacions i les reaccions que veiem al llarg de la narració també poden donar peu a col·loquis relacionats amb els temes següents:

- La importància de les llegendes en la formació de les socie-tats.
- La concepció dels déus com a éssers pròxims als humans que tenen les diverses tradicions mitològiques.

- La valentia dels herois i la diferència entre ser valent i ser inconscient.
- La legitimitat de l'engany per a aconseguir els propis interessos.
- Els estratagemes de què se serveixen els poderosos per a aconseguir les seues finalitats.
- La igualtat de sexes reflectida en la capacitat de lluita de les valquíries.
- La identificació que fa la mitologia entre la bellesa interna i l'externa, en presentar els personatges dolents amb aspectes desagradables, i viceversa.
- El poder diví presentat com a màgia per les mitologies.

L'AUTOR

Richard Wagner (Leipzig, 1813 - Venècia, 1883) és un dels compositors més importants, el qual, encara que es va incorporar tardanament a l'estudi de la música va deixar nombroses obres per a la posteritat. A partir del 1883, es va dedicar quasi exclusivament a compondre òperes, que van evolucionar envers el drama líric. La novetat que va introduir en aquest gènere és que va incloure el *leitmotiv*, és a dir, la vinculació de la música amb els sentiments. Captivat pels temes d'arrel mitològica, pocs anys abans de la seua mort va aconseguir estrenar la tetralogia completa sobre el tema, formada per les obres *Lohengrin*, *Tristany i Isolda*, *Tannhäuser* i *L'or del Rin*.

L'ADAPTADOR

Joaquim Carbó (Caldes de Malavella, 1932) es va iniciar com a narrador a la fi dels anys cinquanta i des d'aleshores ha estat

vinculat a la revista *Cavall Fort*, del consell de redacció de la qual formava part fins a fa poc. Per tant, el seu interès i la seua dedicació envers la literatura infantil i juvenil vénen de lluny, encara que també ha publicat novel·les per al públic adult.

De la seua extensíssima bibliografia per a joves destaca un títol per damunt de tots: *La casa sota la sorra*, publicat el 1966 i del qual s'han fet unes seixanta reedicions (les sis últimes, a Bromera), i que va produir títols relacionats: *La casa sota el mar* (1991), *La casa sota la lona* (1992), *La casa sobre el gel*, (1995) i *La casa sobre les mines* (1998). També és autor de la saga de Felip Marlot (*En Felip Marlot*, 1979; *Un altre Felip Marlot, si us plau*, 1983; *El rock d'en Felip Marlot*, 1992), mostra més que reeixida de novel·la negra adreçada a joves. A més d'aquests títols, hi ha molts altres èxits editorials de Carbó adreçats al públic infantil i juvenil: *El país d'en Fullaraca* (1991), *Els dos mons d'en Sergi*, (1996), *La colla dels deu*, (1997) o *El cant de l'esperver*, (1997). En la seua faceta d'adaptador ha escrit obres com *Moby Dick* o *Un barret de palla d'Itàlia*, a banda de *L'anell dels nibelungs*.

A banda de les novel·les esmentades i de moltes altres per a xiquets i joves, ha publicat més de cinc-cents treballs en revistes diverses, entre contes, articles de divulgació, entrevistes, guions, etc.

L'IL·LUSTRADOR

Francesc Santana és llicenciat en belles arts des de l'any 1981. Des d'aquesta data, ha fet viatges d'estudi per Europa i ha exposat internacionalment la seua obra. Com a il·lustrador, ha treballat per a diverses editorials i publicacions periòdiques. Els seus dibuixos reflecteixen unes característiques molt personals entre les quals destaquen el detallisme realista i un tractament accentuat dels aspectes humorístics. És, sens dubte, un dels il·lustradors

valencians més destacats. Per a Edicions Bromera ha il·lustrat diverses obres com, per exemple, *Estàs com una moto*, *Moguda a la biblioteca*, *Alex & Cia. Detectius*, *Pipistrellus pipistrellus*, *El somni de Fran*, *Me'n vaig de casa*, *Lull de la mòmia*, *Alex & Cia. Delinqüents* i *Cagadets de por*.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Des de fa molts anys, la tasca de guanyar adeptes per a la lectura s'ha anat deixant exclusivament a les mans de l'escola, i amb més o menys intensitat és un dels primers objectius que es marquen els professionals de l'ensenyament. Per aquesta raó, és freqüent que els professors i les professores es plantegen la posada en funcionament de plans lectors que tenen com a prioritat aconseguir que els menuts es convertisquen en consumidors àvids de literatura.

És aquesta una intenció més que lloable, però de vegades, els grans esforços que es fan en les primeres etapes de l'escolarització es dilueixen a poc a poc, i els professors –i per tant els alumnes– acaben oblidant que la lectura és, bàsicament, una activitat lúdica. I com a conseqüència, llegir acaba esdevenint un mitjà, més que una finalitat, un instrument per a accedir a altres coneixements. I així és com els menuts perden l'interés per aquesta activitat, per consumir històries.

Per això, cal acarar l'experiència lectora d'alguna manera que en propicie el tractament lúdic i creatiu, i fugir de l'intent de reconvertir-la en una activitat que genere treballs pesats. L'escola, amb la col·laboració inestimable dels pares i les mares i d'altres professionals del món de la cultura, com són bibliotecaris o animadors socioculturals, ha de ser el bressol de l'afició pels llibres. La lectura ha de guiar els menuts pel camí de la cultura, en el sentit més ampli de la paraula. Per això s'ha d'abordar des del punt de vista del plaer que proporciona llegir un llibre.

L'objectiu d'aquestes propostes didàctiques és aconseguir precisament recuperar aquella intencionalitat inicial, refermar la idea que els llibres són el refugi de les històries, i que aprofiten perquè els xiquets i les xiquetes puguen entrar en aquestes i en els mons que contenen. Tracten d'evidenciar el fet que la lectura és instrument de plaer i diversió, perquè només així, acostar-se a un llibre impulsarà a fer-ho a molts altres. Amb el tractament adequat crearem lectors fidels que, amb la recerca de les històries s'acostumaran a pensar, emetre judicis basats en l'observació, s'introduiran en altres vides, reflexionaran sobre els comportaments, les cultures, les formes de vida, d'altres persones o pobles.

I per aquest camí els xiquets i les xiquetes s'adonaran que la lectura és un regal, però no els en podem apartar amb preguntes i treballs avorrits sobre el contingut, l'argument, la llengua o els personatges que apareixen en cada història. Aquesta idea és la que hem tingut present a l'hora d'elaborar aquestes propostes didàctiques. És per això que els exercicis i les activitats que les componen tracten de ser més una reflexió sobre els diversos aspectes de la novel·la que no una prova objectiva sobre el contingut d'aquesta.

Per aquesta raó, les activitats que suggerim en cada apartat, tenen com a objectiu que cada professor o professora, coneixedor del seu alumnat, decidisca quines de les activitats proposades li resulten útils, per a adaptar-les al nivell de la seua classe, al temps que dispose, o simplement, a la conveniència de fer-les o no. Tanmateix, cal recordar que sempre és convenient presentar la lectura d'un llibre no com una cosa aïllada, sinó englobada dins d'un pla lector, amb la intenció d'aconseguir que els alumnes i les alumnes vagen adquirint i cultivant un cert gust literari, que l'acostament als llibres siga el vaixell que els portarà la curiositat per la literatura.

Per a aconseguir que els xiquets i les xiquetes se senten motivats per la lectura d'aquesta obra en particular, cal provocar i

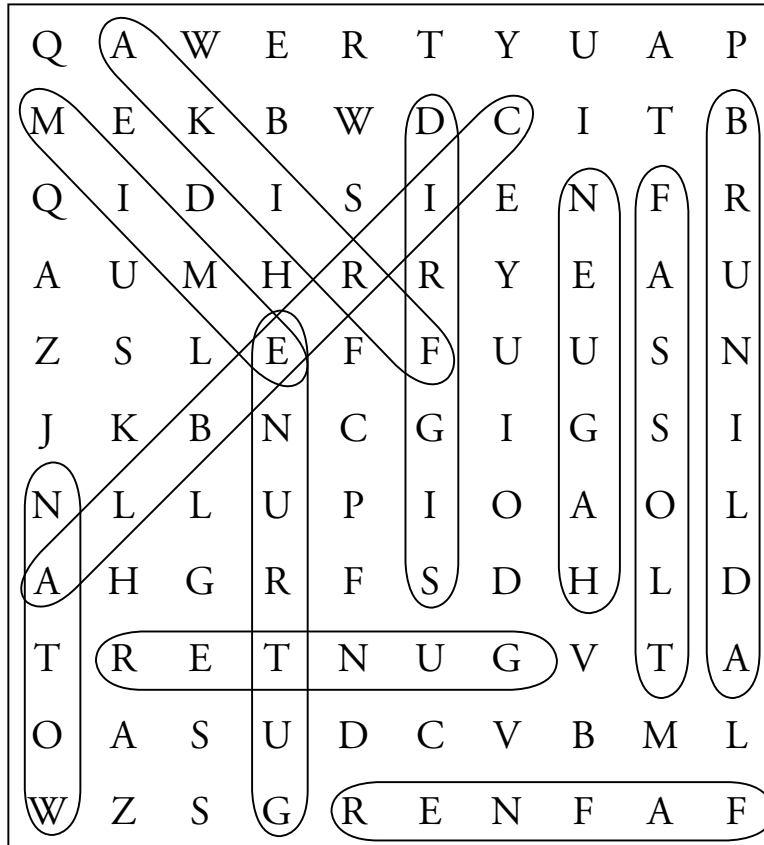

mantenir l'interés pel llibre en cada moment. Convé, per tant, planificar actuacions abans, durant i després de la lectura. Així, prèviament a començar a llegir *L'anell dels nibelungs* i, per tal d'entendre millor els continguts de la novel·la, seria convenient documentar-se sobre mitologia en general i sobre llegendes d'arrel germànica, en particular. Per exemple, el professor o la professora podria explicar alguna llegenda relacionada amb la mitologia grega, tradicionalment més coneguda pels xiquets, i seguir explicant que hi ha altres tradicions que tenen mitologies pròpies. A continuació, es pot anar a la biblioteca del centre i demanar a la persona encarregada que els preste llibres relacionats, sobretot, amb llegendes germàniques. Fins i tot, se'n pot llegir alguna a classe, entre tots, en veu alta, i fer un col·loqui sobre aixó. Finalment, es pot iniciar la lectura, que cada un pot seguir a casa, al seu ritme, o fins i tot programar el nombre de pàgines que cal llegir per a un període determinat.

No obstant això, cal recordar que tot el que fins ací s'ha proposat està pensat per a la lectura dirigida des de l'escola, i una vegada més hem d'insistir en el caràcter optatiu de totes i cada una de les activitats.

*SOLUCIÓ D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS
COMPLEMENTÀRIES PROPOSADES*

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 2

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

---

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA: .....

AUTOR: .....

ADAPTADOR: .....

IL·LUSTRADOR: .....

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: ..... NÚM.: .....

1. Imagina que has de contar el llibre a un amic. Què li explicaries?

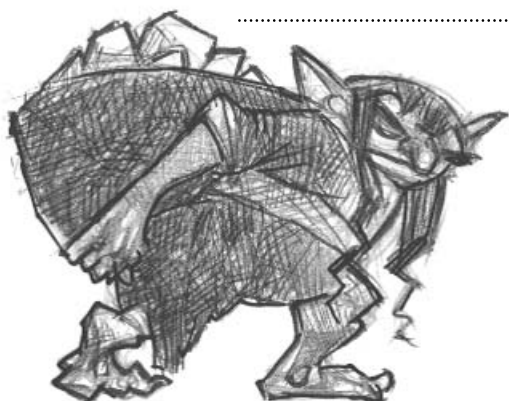
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Recorda les diferents accions que tenen lloc en el llibre i explica la que t'haja paregut més emocionant.

.....
.....
.....
.....
.....

3. Quin de tots els personatges et sembla més important? Penses que actua adequadament? Per què?

.....
.....
.....
.....
.....

B) ESTUDI I ANÀLISI DE L'OBRA

1. L'estructura

1.1. Com en la major part de les narracions, en aquesta llegenda històrica trobem tres parts clarament diferenciades, la introducció, el nuc i el desenllaç. Quines pàgines componen cada part, segons la teua opinió?

	PÀGINES
Introducció	
Nuc	
Desenllaç	

1.2. A continuació, resumeix el contingut del nuc.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3. Hi ha maneres diverses de presentar les narracions, però la major part de les vegades són lineals o fragmentàries, és a dir, ordenades en el temps o amb salts en el desenvolupament de la història.

Com classificaries l'estructura de *L'anell dels nibelungs*? Justifica, amb elements del text, la teua elecció.

.....

.....

.....

.....

.....

2. *El narrador*

La funció del narrador és explicar el desenvolupament dels fets. Si els relata com a part de la història serà un narrador intern, mentre que si es troba fora de l'acció estarem parlant d'un narrador extern.

2.1. Quin tipus de narrador diries que és el de *L'anell dels nibelungs*? Copia algun fragment que justifiqui la teua resposta.

.....
.....
.....
.....
.....

2.2. Imagina que Sigfrid fóra el narrador. Com hauria escrit aquest fragment?

Sigfrid [...] tornava a veure [la por] reflectida als ulls dels altres, com ara als de Mime, que s'amagava i fugia quan l'ós l'empaitava per la cova. Va ser en aquell mateix moment que el jove va pensar que potser es podria aprofitar d'aquell sentiment per a obtenir de Mime tantes coses que el nan no li volia dir o donar. Més endavant, doncs, li deia que, si no li explicava qui eren els seus pares, li ompliria la cova de tota mena d'animals ferotges.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. *L'estil*

Cada autor té una manera característica d'explicar les històries que crea, o que adapta, com en el cas de *L'anell dels nibelungs*. És el seu estil, que afecta tota l'obra: el tema, els personatges, la tria de paraules, la forma de descriure, els recursos lingüístics, etc.

3.1. Creus que l'estil de *L'anell dels nibelungs* és clar o enrevessat? Raona la resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2. Busca en el text paraules o expressions que t'hagen resultat complicades, i que hages hagut de buscar en el diccionari per a comprendre'n bé el significat. A continuació, escriu una frase amb cadascuna.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. *Els personatges*

Segons en quina mesura participen en les accions de l'obra els personatges poden ser protagonistes o secundaris.

4.1. Anota en aquestes línies els noms de sis personatges del relat, de més importants a menys.

1.	4. ....
2.	5. ....
3.	6. ....

4.2. Recorda el personatge més important i descriu-lo físicament. A més, has d'enumerar els trets característics de la seua personalitat.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.3. Quin és el personatge que t'ha semblat més real? Descriu-lo i justifica la resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Proposa al teu professor o professora que feu entre tota la classe un treball de recerca: de segur que a la biblioteca del centre hi ha molts llibres que parlen de mitologia, de manera que cadascú pot resumir alguna llegenda i explicar-la a la resta de la classe.

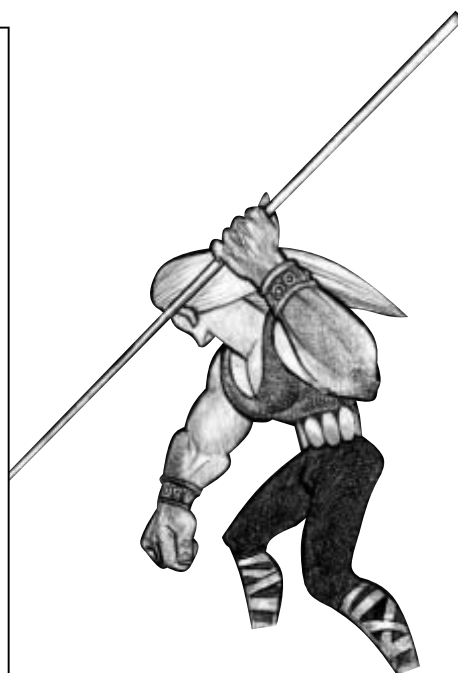
LLEGENDA DE LA MITOLOGIA: .....

TÍTOL DEL LLIBRE EN QUÈ L'HE TROBADA I EDITORIAL EN QUÈ S'HA PUBLICAT: .....

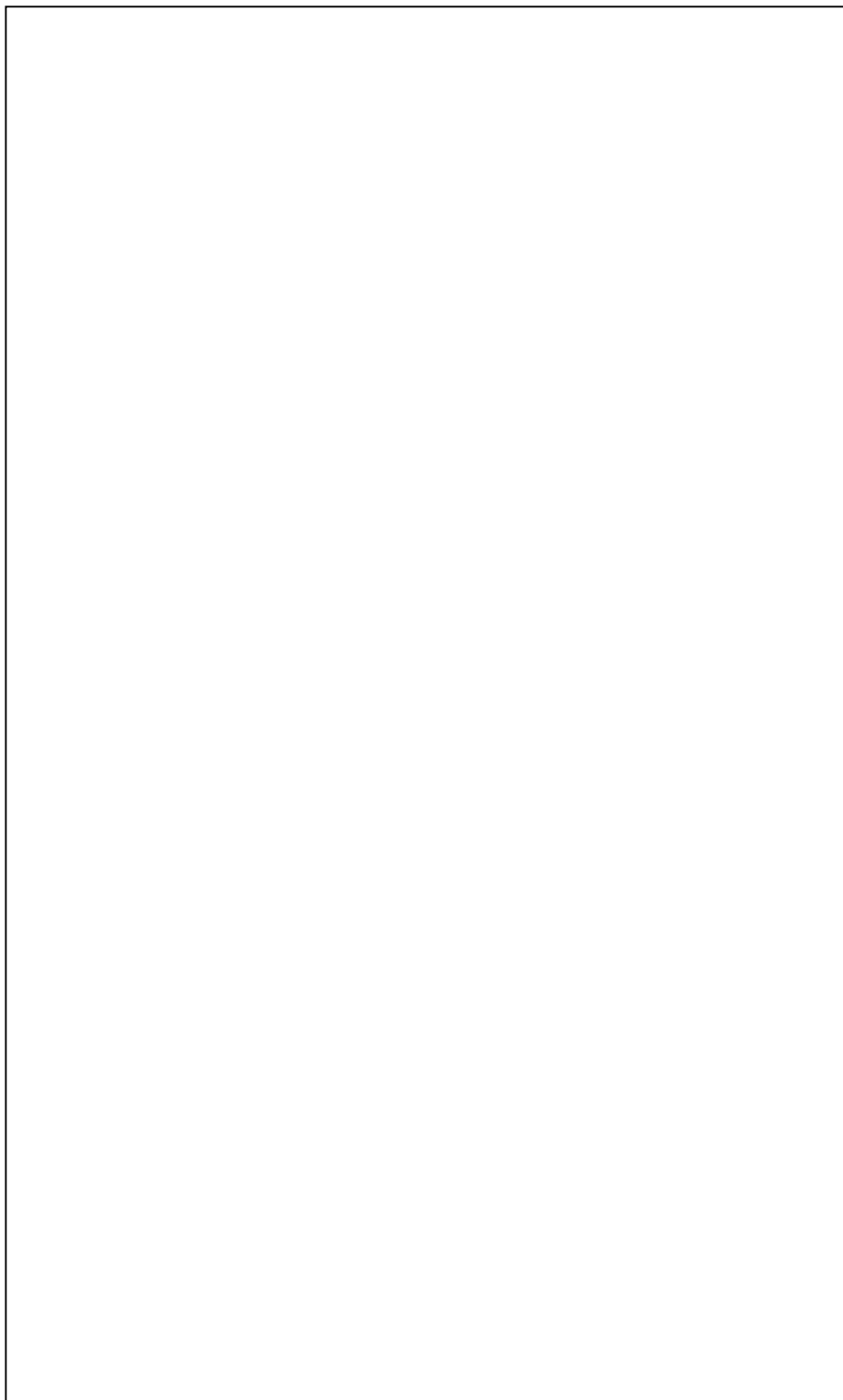
BREU RESUM DEL CONTINGUT DE LA LLEGENDA: .....

2. Busca en la sopa de lletres els noms d'onze personatges que apareixen en el llibre.

Q	A	W	E	R	T	Y	U	A	P
M	E	K	B	W	D	C	I	T	B
Q	I	D	I	S	I	E	N	F	R
A	U	M	H	R	R	Y	E	A	U
Z	S	L	E	F	F	U	U	S	N
J	K	B	N	C	G	I	G	S	I
N	L	L	U	P	I	O	A	O	L
A	H	G	R	F	S	D	H	L	D
T	R	E	T	N	U	G	V	T	A
O	A	S	U	D	C	V	B	M	L
W	Z	S	G	R	E	N	F	A	F

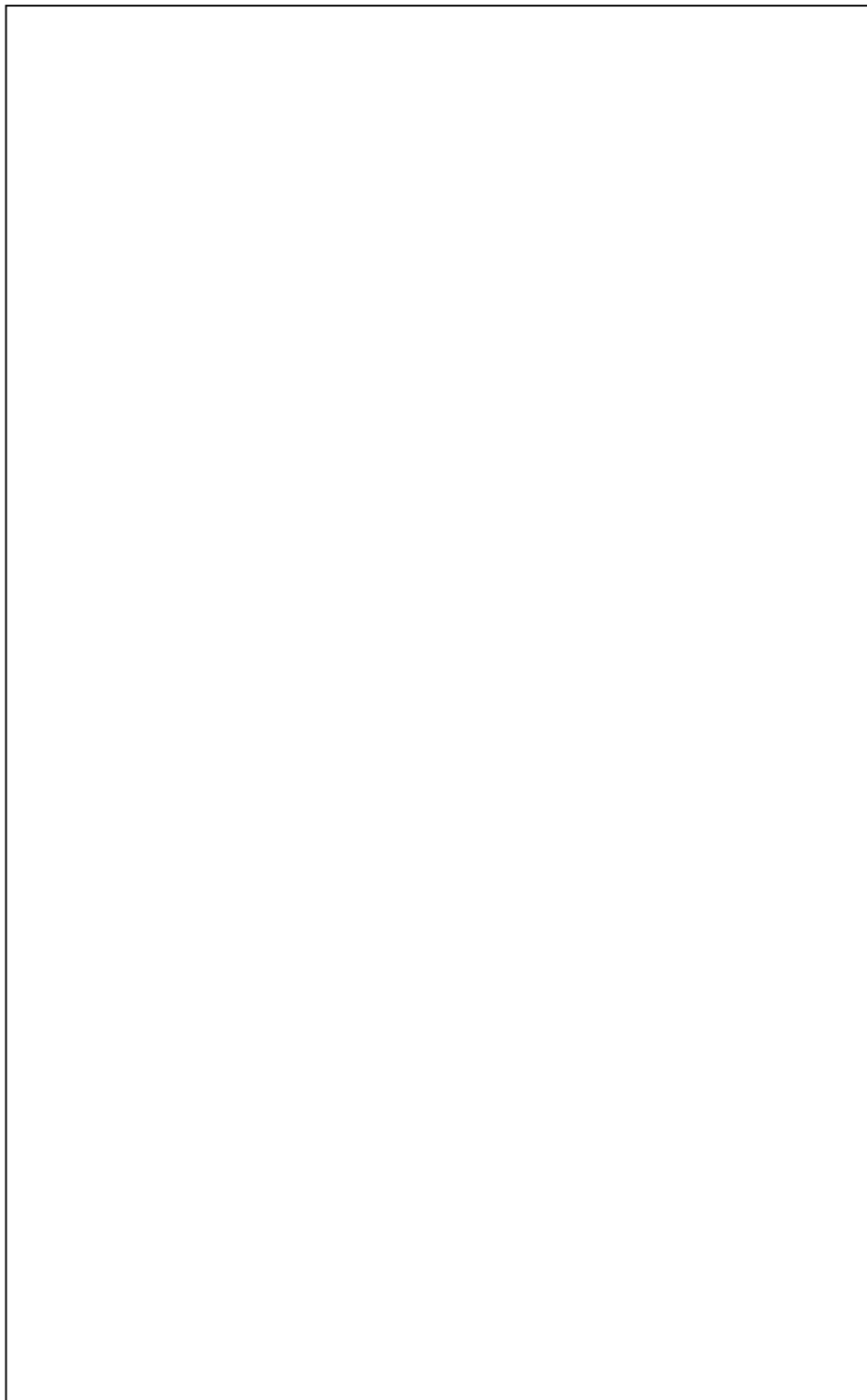

3. De segur que t'han agradat els dibuixos que il·lustren *L'anell dels nibelungs*, però potser hauries preferit alguna altra imatge per a la coberta. Dissenya en aquest espai la teua proposta.

5. Les il·lustracions de *L'anell dels nibelungs* són una mescla de dibuix i fotografia. Amb aquesta tècnica pots intentar il·lustrar el passatge que més t'haja agradat. Apega ací les fotos que hages triat i dibuixa el personatge que vulgues.

6. L'autor de l'adaptació que has llegit és Joaquim Carbó, però la persona que en va inventar l'argument fou Richard Wagner. Busca en una enciclopèdia dades d'aquest important compositor i anota-les.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

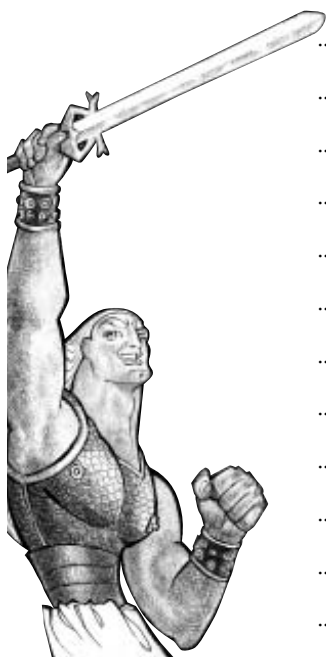
.....

.....

.....

.....

7. Has llegit alguna altra obra de Joaquim Carbó? En coneixes alguna? Busca en www.escriptors.com/autors/carboj/obra1.html i copia algun dels títols que t'agradaria llegir. A continuació, explica per què et semblen interessants.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....